

Jana Charvátová, Tereziánský ústav šlechticů v letech 1755 – 1852, bakalářská práce, FF JU v Českých Budějovicích 2011.

Posudek oponenta diplomové práce

Předkládaná práce si klade za cíl vylíčit vývoj a fungování Tereziánského ústavu šlechticů na Pražském hradě od jeho založení až do roku 1852. Výzkum je založen na pramenech z fondu Tereziánský ústav šlechticů v NA Praha. Po stručném shrnutí stavu bádání následují kapitoly o stavebním vývoji budov ústavu a životopisy abatyší, které stály v čele ústavu ve sledovaném období. V těchto dvou kapitolách je autorka pravděpodobně ve vleku sekundární literatury, protože dosavadní bádání věnovalo poněkud disproporční pozornost architektuře budov ústavu a životopisy arcivévodkyň, které stály v čele ústavu není těžké zjistit. O to větší přínos pak představuje třetí a hlavní část práce, kde se autorka pokusila rekonstruovat činnost šlechticů, které žily v ústavu na Pražském hradě. Zde přináší řadu podstatných informací, především dává konkrétní představu o tom, k čemu ústav šlechticů vlastně sloužil. Trochu při tom však chybí podstatná prosopografie chovankyň ústavu, která by dala podloženou odpověď na otázku, zda šlechtičny pocházely z chudých rodů, nebo zda šlo o neprovdané dcery z rodů jakéhokoliv postavení a majetku. Tato část práce je původním přínosem ke znalostem této problematiky, protože Jitschinskeho práce z 19. století, kterou autorka cituje, se věnovala spíše založení a organizaci ústavu.

Za hlavní nedostatek bych označil formální nedostatečnost úvodního přehledu bádání, kde chybí odkazy na zmiňovanou literaturu. Později ve výkladu však již odkazy nechybí, a protože jde o tytéž tituly, lze tím tento prohrěšek prominout. Ve výkladu chybí základní syntéza k této problematice od Inge Gampl, *Adelige Damenstifte. Untersuchungen zur Entstehung adeliger Damenstifte in Österreich unter besonderer Berücksichtigung der alten Kanonissenstifte Deutschlands und Lothringens*. Wien-München 1960. Pro poznání této instituce ústavů šlechticů v 19. stol. by také bylo záslužné použít články Williama Godseye, který se věnoval ústavům v Porýní.

Bylo by také zajímavé zjistit, zda se v archivu ústavu nacházejí doklady o tom, že správcem Trojského zámku v době, kdy patřil Tereziánskému ústavu (70. léta 18. století) byl Johann Sagar, manžel naší první ženy-spisovatelky Marie Anny Sagar. Tato otázka zajímá badatelskou veřejnost již delší dobu, zatím však po tom nikdo v archivu nepátral. Měl pracovat jako hospodářský správce zámku, viz wikipedia heslo Marie Anna Sagar.

Práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci, přináší původní zjištění a vzhledem k tomu, že se jedná teprve o bakalářskou práci, mohu i přes zmíněné nedostatky navrhnout hodnocení **v ý b o r n ě**.

PhDr. Ivo Cerman, Ph.D. et Ph.D.

Praha 19. 1. 2011